

De Vlaamsche Meesters in de Ermitage.

en veel helderder van toon dan de werken van den voorganger.

In een ander stukje uit de Ermitage van hetzelfde jaar loopt door het veld een groote weg, waarop boeren en boerinnen, gewapende ruiters en een herder met zijne schapen voorttrekken. In een stukje van 1610 ziet men de heilige Familie op de Vlucht naar Egypte; verder, in een bosch, Diana en nymfen ver-rast door Acteon, figuren die er waarschijnlijk later door eene andere hand bijgevoegd zijn; een boerenkermis in een dorpstraat; boeren, die naar de markt gaan, en een paar land-gezichtjes van geringe afmeting. Een laatste stuk verbeeldt kleine aardgeesten, die een festoen van fruit en groenten rond een beeld van Ceres hangen. Het beeld der Godin en der gevleugelde kinderen zijn door Rubens geschilderd, het ooft is van Breughels hand; het is een der juweeltjes voortgebracht door samenwerking van beide kunstenaars. Onder de negen stuks zijn er enkele, die behooren tot 's meesters fraaiste werken en ons de keurigheid zijner penseeling en de liefelijkheid zijner opvattingen laten bewonderen; volledig is echter het beeld niet, dat zij van Breughels veelzijdig talent leveren. Van zijne landschap-pen geven zij een voldoende en gunstig denk-beeld, van zijne wijze het figuur, de dieren, de bloemen, de doode natuur te schilderen laten zij slechts onvolledig oordeelen.

Wij moeten ons ook te binnen roepen wat wij elders van hem zagen om hem naar waarde in heel zijn eigenaardigheid en in verband met de kunst van zijnen tijd en van zijn voorgangers te leeren kennen.

Jan Breughel was de zoon van den grooten boerenschilder, van den scherpen opmerker en trouwen weergever van het dagelijksche leven, van den onovertroffen kolorist en den zuiver Vlaamschen kunstenaar, Peter Breughel den oude. De zoon slaat een heel anderen weg in dan de vader; hij zoekt van eerst af naar het bevallige in zijn onderwerpen. Fraaie landschappen, liefelijke personages, zeldzame en bontgekleurde dieren en vogels, kostelijke rareiteiten en kunstwerken trokken hem aan; die gaf hij met verleidelijke keurigheid weer. In plaats van den vettigen borstelslag en de stemmige, maar stevige tonen van den vader

geeft hij ons haarfijne penseeling en heldere, glimmende tinten. Onwaar zou het zijn te zeggen, dat hij geen verwantschap hoegenaamd meer vertoonde met den Boeren Breughel: hij heeft met hem gemeen de liefde voor het veld, voor de druk bezochte wegen, de dorp-straten met hare schilderachtige huizen, de bewoners met hunne eigenaardige zeden; hij is een opmerker van den mensch in zijne figuren en groepen, en dan, hij blijft nog altijd de hooge, rijke kolorist in menig deel van zijn werk en hoofdzakelijk in zijn bloemenstukken.

Hij liet zich bekoren door de gratie der Brilsche landgezichten met hunne Italiaansche decoratieve tooneeltjes, opgetimmerd uit rotsen, hoekig en glimmend als kleurig kristal, uit bergen met blauwige tint op de toppen, uit meerbochtjes, aan wier boord bedrijvige steden oprijzen, met hunne gewilde schakeering van licht en toon, bruin voorop, groen in het midden, blauw in het verschiet. Hij volgde zijne voorgangers in het landschap na: Henri met de Bles, Joachim De Patinir, de gebroeders Brill en anderen nog, die de natuur behan-delden als een bewonderenswaardig en teer kunstwerk, dat in al zijne bijzonderheden en met de uiterste fijnheid moest weergegeven worden.

Hij is wel niet de eerste, die de bloemen om de bloemen schilderde, maar wellicht de oudste, van wien wij bloemenstukken bezitten, en geen twijfel of zijn opvatting van de wijze, waarop hij de schoonheid der kinderen onzer tuinen wist te doen uitkomen, leerde hij bij zijne voorgangers, bij de oudste Vlamingen en bij sommige vergeten meesters, die bloemen-takjes in kristallen vazen schilderden. Naar ouderwetschen trant pakte hij zijne rozen en leliën en hyacinten en fuchsias samen tot een kegel, torenhoog, en liet ze schitteren om strijd in al hunnen kleurenglans.

In zijn later jaren, wij zagen het reeds, werd hij als al de anderen meegetroond door Rubens' toovermacht; hij veranderde wel niet geheel, als Lucas van Uden, zijn opvatting van het landschap, noch, als Frans Snijders, zijn miniatuurachtige penseeling van vogels en vruchten, maar zijn toon wordt natuurlijker, zijn licht blanker en gelijkjer, zijn behandeling,